

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag
om ombildande av RASKONE till ett aktiebolag**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om ombildande av RASKONE till ett aktiebolag. Företaget är för närvarande ett statligt affärsverk. Genom lagen berättigas statsrådet att överlåta RASKONEs affärsverksamhet samt egendom som är i verkets besittning och övrig statlig egendom till det aktiebolag som skall bildas och vars verksamhetsområde omfattar reparation och underhåll av samt handel med fordon,

arbetsmaskiner och sjötransportmateriel samt sådan affärsverksamhet som är lämplig i samband med detta.

Den personal som är anställd hos RASKONE övergår i aktiebolagets tjänst.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 1999 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid ingången av 1999.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Inledning	3
2. Nuläge	3
2.1. Lagstiftning och praxis	3
2.2. Bedömning av nuläget	3
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	4
3.1. Mål	4
3.2. De viktigaste förslagen	4
4. Propositionens verkningar	4
4.1. Ekonomiska verkningar	4
Bildande av ett aktiebolag	4
Egendom	4
Statsekonomiska verkningar	5
Skatteverkningar	5
Verknningar i fråga om aktiebolaget	5
Verknningar i fråga om kunderna	5
4.2. Verknningar i fråga om personalen	5
4.3. Miljökonsekvenser	6
5. Beredningen av propositionen	6
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	6
DETALJMOTIVERING	6
1. Lagförslaget	6
2. Ikraftträdande	7
LAGFÖRSLAGET	7

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Statsrådet fattade den 24 mars 1994 ett planeringsbeslut om ordnande av reparationsverksamheten vid de ämbetsverk och inrättningar som omfattas av statens budgetekonomi (931/00/1994). Enligt beslutet skall statens reparationsverksamhet utsättas för konkurrens så, att statens ämbetsverk och inrättningar avstår från sin egen reparationsverksamhet och börjar anlita köptjänster. De serviceenheter som eventuellt kvarstår hos ämbetsverken och inrättningarna bör inte utanför den egna inrättningen sälja sådana tjänster som ingår i den statliga reparationsverkstadens verksamhetsområde. Investeringar i reparationsverkstäder finansieras inte längre via statsbudgeten, fränsett förssvars-maktens depåer.

Enligt beslutet inrättades ett affärsverk inom trafikministeriets förvaltningsområde, RASKONE, utgående från reparationsverkstäderna vid de ämbetsverk och inrättningar som avstod från reparationsverksamheten. RASKONEs huvudsakliga verksamhetsområde är reparation och underhåll av tunga fordon och arbetsmaskiner. Nätet av reparationsverkstäder består av 13 verkstäder, och verksamhetsområdet är hela landet. RASKONE inledde sin verksamhet den 1 juli 1994 och den gångna räkenskapsperioden var nummer fyra i ordningen för affärsverket.

RASKONE har inga samhälleliga uppgifter och verkar i fri konkurrens på marknaden för reparationsverkstäder. Den affärsverksamhet som staten bedriver i en konkurrenssituation bör skötas under samma förutsättningar som när det gäller privatföretag, och därför är aktiebolagsformen ändamålsenligare än affärsverksformen.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

RASKONE är ett statligt affärsverk i enlighet med lagen om statens affärsverk (627/1987), och det verkar inom trafikministeriets förvaltningsområde. RASKONE finansierar sin verksamhet genom egna inkomster. Affärsverkets namn fastställdes genom lagen om ändring av namnet på Statens Reparationsverkstad till RASKONE (204/1995).

RASKONEs servicemål för 1998 uttrycks på följande sätt i den av riksdagen godkända budgeten för 1998: "Raskones huvudsakliga affärsverksamhet består av underhåll av tunga fordon och arbetsmaskiner samt tilläggsutrustning till dem. Service tillhandahålls alla sammanslutningar och entreprenörer som behöver underhållstjänster för sina fordon och arbetsmaskiner som stöd för den egna huvudsakliga verksamheten. Sakkenskapen inom den huvudsakliga affärsverksamheten utvecklas målmedvetet, och målet är att producera ett så stort mervärde som möjligt för kunden på ett sätt som är företagsekonomiskt lönsamt för honom.

Verksamhetens lönsamhet förbättras genom rationalisering, koncentrerings på den huvudsakliga affärsverksamheten och genom en förbättring av resursernas utnyttjandegrad. Under räkenskapsperioden förbereder man sig på den kommande organisationsändringen."

I fråga om reparation av de statliga ämbetsverkens och inrättningarnas materiel fastslås det i konkurrenslagarna att ämbetsverken och inrättningarna inte kan gynna en reparationsverkstad som staten äger, i stället skall tjänsterna köpas utgående från konkurrens. Därför baserar sig RASKONEs konkurrensfördel enbart på konkurrenskraften hos de tjänster som RASKONE tillhandahåller.

RASKONE är ett sådant delvis skattefritt samfund som avses i 21 § inkomstskattelagen (1535/1992) och som inte är skyldigt att betala inkomstskatt.

2.2. Bedömning av nuläget

RASKONEs verksamhet leds av en styrelse som statsrådet har förordnat och av en verkställande direktör som statsrådet har utnämnt. Reparationsverkstaden följer, i enlighet med företagsekonomiska principer, de centrala mål i fråga om service och övrig verksamhet som riksdagen har uppställt samt de resultatmål som statsrådet har uppställt.

Omsättningen under räkenskapsåret 1997 var 89,3 milj. mk. Resultatet var ca 1,6 milj. mk. Avkastningen på sysselsatt kapital var 3,6 %.

Den omsättning som härrör från den största kunden, vägverket, var 55,3 milj. mk, vilket är 1,8 % mer än under föregående

räkenskapsperiod. De föregående räkenskapsårens kraftiga nedgång i den omsättning som härrör från vägverket stannade alltså upp 1997. Den omsättning som härrör från andra kunder än vägverket var 34,0 milj. mk. Försäljningen till andra kunder än vägverket var redan ca 40 %. År 1996 var RASKONEs omsättning under räkenskapsåret 77,6 milj. mk. Resultatet uppvisade ett underskott på 2,1 milj. mk.

RASKONE blev avsevärt mera känt under 1997. Under räkenskapsperioden har samarbetsavtal ingåtts med arbetsmaskins-, fordon-, tilläggsutrustnings- och påbyggnadstillverkare samt importörer.

År 1997 hade RASKONE i genomsnitt 239 anställda, varav ingen i tjänsteförhållande.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål

Den allmänna modellen för bedrivande av affärsverksamhet på en marknad där konkurrans råder är aktiebolagsformen.

Aktiebolagsformen garanterar jämbördiga verksamhetsbetingelser för en reparationsverkstad på en marknad som är öppen för konkurrans. På så sätt bibehålls den stora specialsakakunskap som RASKONE har i fråga om krävande reparationer av tung materiel och arbetsmaskiner.

3.2. De viktigaste förslagen

RASKONE är ett affärsverk genom vars bildande den statliga reparationsverksamheten har öppnats för konkurrans. RASKONEs organisation motsvarar nu ett välfungerande företags organisation, och därför är det möjligt att fortsätta utvecklingen. RASKONEs verksamhet har under affärsverkstiden effektiviserats så, att RASKONE är kapabelt att fungera lönsamt som aktiebolag på en marknad där konkurrans råder.

På denna grund föreslås det att RASKONE ombildas till ett aktiebolag. Staten avses teckna hela aktiestocken i det aktiebolag som bildas. Det är möjligt att utvidga aktiebolagets ägarunderlag senare. En eventuell utvidgning av ägarunderlaget skulle kunna ske t.ex. så, att också personalen och ledningen blir delägare i bolaget. Inom sektorn

för reparation av tunga maskiner är det också möjligt att företa sådana arrangemang beträffande ägandet och verksamhetsområdet som stöder konkurranskraften, utvecklingen och verksamhetsbetingelserna inom sektorn. Dessa kan stödja också produktionsförutsättningarna för hela branschen i Finland.

Aktiebolagets verksamhetsområde kommer att omfatta reparation och underhåll av samt handel med fordon, arbetsmaskiner och sjötransportmedel samt sådan affärsverksamhet i Finland och utlandet som är lämplig i samband med detta. Aktiebolaget fortsätter RASKONEs affärsverksamhet och inleder sin verksamhet den 1 januari 1999, då RASKONE dras in som statligt affärsverk.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Bildande av ett aktiebolag

Avsikten är att aktiebolaget skall bildas genast efter att lagen har antagits, till en början med ett litet aktiekapital på grund av de förberedande åtgärder som bolagsbildandet kräver. Det är viktigt att de åtgärder som hänför sig till grundandet av aktiebolagets förvaltning kan vidtas i tillräckligt god tid.

RASKONEs affärsverksamhet, liksom största delen av den egendom som är i RASKONEs besittning samt skulderna överförs på det aktiebolag som bildas. En del av affärsverkets fastighetsegendom kvarstannar i statens ägo. Den egendom som motsvarar aktiekapitalets värde överläts som apport i utbyte mot aktier den 1 januari 1999.

Avsikten är att kapitalstrukturen skall vara tillräckligt stark i verksamhetens begynnelseked och möjliggöra att bolagets verksamhet är lönsam, dock med beaktande av konkurransläget inom branschen.

Statens avkastning på det kapital som investeras i aktiebolaget kommer att bestå av dividender.

Egendom

Följande sifferuppgifter baserar sig på RASKONEs bokslut den 31 december 1997.

Balansegendomen i RASKONE är till sitt balansvärde ca 76 milj. mk. Driftsegendomen och andra långsiktiga investeringar uppgår till inalles ca 60 milj. mk, varav byggnads-

dernas värde är ca 43 milj. mk och jordområdenas värde 10 milj. mk. Omsättnings- och finansieringstillgångarna uppgår till ca 16 milj. mk.

Det egna kapitalet uppgår till 55 milj. mk, varav grundkapitalet utgör 15 milj. mk. Främmande kapital finns till ett belopp av 21 milj. mk, varav 4 milj. mk är långfristiga och 17 milj. mk kortfristiga krediter.

Till aktiebolaget överförs till gängse pris endast de fastigheter som är viktigast med tanke på utövande av affärsverksamheten. En del av fastigheterna överförs till statens fastighetsverk. En tomtdel överförs från vägverket till det bolag som bildas.

Aktiebolagets begynnelsebalansräkning kommer att vara ca 45 milj. mk. Driftsejendomen och andra långsiktiga investeringar kommer att uppgå till 22 milj. mk, varav fastigheternas och jordområdenas värde utgör 16,5 milj. mk. Omsättnings- och finansieringstillgångarna kommer att uppgå till 23 milj. mk.

Aktiebolagets egna kapital kommer att uppgå till 15 milj. mk, varav 6 milj. mk utgör aktiekapital. Det främmande kapitalet kommer att uppgå till 30 milj. mk, varav ca 7 milj. mk är långfristiga och 23 milj. mk kortfristiga krediter. Balansräkningens soliditet kommer att vara 33 %.

Statsekonomiska verkningar

Innan RASKONE bildades var vägdistriktens centralreparationsverkstäders fakturering inom vägverket 120 milj. mk. Efter att affärsverket bildades har vägverkets fakturering minskat, och den var 1997 ca 55 milj. mk. Detta innebär årliga besparingar om tiotals miljoner mark i den statliga reparationsverksamheten. Genom bolagiseringen av RASKONE kan reparationsverksamheten effektivteras ytterligare och tilläggsbesparingar åstadkommas.

I samband med bolagiseringen kommer statens pensionsansvar att minska. Dessutom kommer staten att få försäljningsinkomster vid en eventuell försäljning av aktiebolaget.

Aktiebolaget kommer att betala ut dividender och betala skatt på sitt resultat. Det är inte att vänta att staten i fortsättningen investerar kapital i bolaget. Staten svarar för betalningen av olycksfallsersättningar i fråga om olycksfall som inträffat under den tid RASKONE varit ett affärsverk.

Skatteverkningar

Räknat på värdena i balansräkningen borde överlåtelseskatt på drygt 2 milj. mk betalas för att de fastigheter som RASKONE äger överläts till det aktiebolag som fortsätter verksamheten. En befrielse av bolaget från skatt på den egendom som överförs innebär motsvarande bortfall av skatteinkomster.

Verkningar i fråga om aktiebolaget

Det bolag som skall bildas har, enligt kalkylerna, förutsättningar att bedriva lönsam affärsverksamhet.

En ombildning av affärsverket till ett aktiebolag förändrar kostnadsstrukturen så att bolaget ådrar sig vissa merkostnader, men dessa bestäms på samma grunder som när det gäller konkurrenterna och andra aktiebolag. Sådana merkostnader uppstår närmast i fråga om statsbeskattningen, arbetslöshetsförsäkrings-, olycksfalls- och skadeförsäkringspremierna, lönebikostnaderna och vissa andra kostnader.

A andra sidan sjunker bl.a. pensionskostnaderna, eftersom de på lång sikt bestäms på samma grunder som inom den privata sektorn.

Verkningar i fråga om kunderna

Ombildningen till ett affärsverk har fört med sig betydande kostnadsbesparingar för de största kunderna. Den tid som materielen tillbringar på reparationsverkstaden har förkortats genom att verksamheten blivit effektivare.

RASKONEs verksamhetsidé går ut på att på ett konkurrenskraftigt sätt stödja kundernas affärsverksamhet genom att fungera som sakkunnigorganisation med ansvar för underhållet av kundernas tunga fordon och arbetsmaskiner. Utvecklingen av RASKONEs verksamhet fortgår i aktiebolagsform utifrån samma verksamhetsidé.

4.2. Verkningar i fråga om personalen

När affärsverket RASKONE bildades hade det drygt 300 anställda. Företagets personal har anpassats till efterfrågan och bestod av ca 233 anställda vid ingången av 1998. Bolagiseringen inverkar inte i sig på antalet anställda. På personalens ställning tillämpas

vad som bestäms i ett principbeslut av statsrådet (FM 29/01/98, ordnande av personalens ställning i situationer där statsförvaltningen genomgår organisationsreformer).

Det är meningen att RASKONEs personal skall övergå i aktiebolagets tjänst på de arbetsvillkor som bolaget tillämpar. En överenskommelse om de centrala anställningsvillkoren för den personal som övergår har ingåtts mellan RASKONE och personalen.

Principen är att det aktiebolag som skall bildas inte får belastas med högre personalkostnader än de som konkurrenterna har. De kapitaliserade kostnaderna för personalförmanerna har beräknats uppgå till inalles 18 milj. mk. Finansieringen avses byggas in i aktiebolagets begynnelsebalansräkning så, att den inte återverkar på statsbudgeten.

4.3. Miljökonsekvenser

Bolagiseringen av RASKONE har inga miljökonsekvenser.

5. Beredningen av propositionen

Trafikministeriet tillsatte den 3 november 1995 en projektgrupp som fick i uppdrag att bereda bolagiseringen av det statliga affärsverket RASKONE. Då genomfördes inte bolagiseringen ännu.

I budgeten för 1998 konstateras det att bolagiseringen av RASKONE alltfjämt bereds. Trafikministeriet har berett en bolagisering på nytt sedan ingången av 1998. Parterna har hörts under arbetets gång.

Trafikministeriet kommer på sitt förvaltningsområde att dryfta reparationsverksamheten som helhet med beaktande av utvecklingsbehoven den närmaste framtiden.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 1999 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

1 §. Enligt 74 § (1077/1991) regeringsformen får statens fasta egendom överlåtas med riksdagens samtycke eller enligt lag. Paragrafen innehåller en fullmakt för statsrådet att överlåta den egendom, de immateriella rättigheter och den affärsverksamhet som besitts av RASKONE och vägverket till det aktiebolag som skall bildas för att fortsätta RASKONEs verksamhet, samt att teckna samtliga aktier i aktiebolaget. Affärsverksamheten omfattar reparation och underhåll av samt handel med fordon, arbetsmaskiner och sjötransportmedel samt sådan affärsverksamhet i Finland och utlandet som är lämplig i samband med detta.

Av RASKONEs egendom föreslås de tillgångar och skulder som finns vid utgången av 1998 bli överlåtna.

2 §. Statsrådet bestämmer vilken egendom som skall överlåtas till aktiebolaget och värdet av den samt villkoren för överlåtelsen. Likaså bestämmer statsrådet om övriga arrangemang som anknyter till överlåtelsen av

egendomen och bildandet av aktiebolaget. Värdet av den egendom som överförs till aktiebolaget är ca 45 milj. mk. Egendomen och affärsverksamheten avses bli överförda den 1 januari 1999.

Enligt 4 § 1 mom. lagen om statens långivning och statsborgen (449/1988) kan statligt lån beviljas endast mot betryggande säkerhet, om inte något annat bestäms i lag eller riksdagen när anslag anvisas har beslutat något annat. I 3 mom. föreslås bli bestämt om avsaknad av säkerhet för de statliga lån som överförs till bolaget från affärsverket.

3 §. Affärsverket är till räkenskapsperiodens utgång ett delvis skattefritt samfund, men det aktiebolag som bildas blir den 1 januari 1999 skattskyldigt i likhet med andra aktiebolag. Aktiebolaget fortsätter den verksamhet som bedrivs av RASKONE på det sätt som avses i inkomstskattelagen och mervärdesskattelagen (1501/1993). För överföring av egendom som apport betalar aktiebolaget inte överlåtelseskatt.

Som en anskaffningsutgift som är avdrags-

gill i inkomstbeskattningen betraktas värdena av den egendom som har överlåtits till aktiebolaget.

4 §. Efter att RASKONE har indragits och dess egendom överförs till aktiebolaget svarar aktiebolaget för de skuld-, anskaffnings-, leverans-, samarbets- och motsvarande avtal och förbindelser som RASKONE har ingått under sin verksamhetstid och som gäller den egendom och affärsverksamhet som överläts till aktiebolaget. Det sekundära ansvaret för RASKONEs skulder kvarstår hos staten.

Om de som har ingått avtal med RASKONE inte godkänner att avtalsparten byts, ersätter bolaget staten för det som staten eventuellt skulle bli tvungen att ersätta med anledning av RASKONEs förbindelser.

5 §. I 1 mom. ingår bestämmelser om övergången till aktiebolaget för RASKONEs personal i arbetsavtalsförhållande. Vid RASKONE finns inga anställda i tjänsteförhållande.

Övergången för personer i arbetsavtalsförhållande förutsätter att var och en samtycker till bytet av arbetsgivare. Personer som anställts för viss tid övergår för den tid de har anställts.

På anställningsvillkoren i uppgifter i arbetsavtalsförhållande vid aktiebolaget tillämpas aktiebolagets kollektivavtal.

För betalandet av olycksfallsersättningar som uppkommit under RASKONEs verksamhetstid i fråga om personer som övergår till aktiebolaget svarar staten från och med den 1 januari 1999.

6 §. I paragrafen intas behövliga bestämmelser om lagens ikraftträdande och om de åtgärder som statsrådet kan vidta före detta. De förberedande åtgärderna gäller 1 och 2 §. Statsrådet beslutar hösten 1998 om bildandet av aktiebolaget, den egendom som skall överlåtas till det och de lån som eventuellt skall beviljas det.

7 §. I paragrafen fastställs hur RASKONEs sista bokslut och revision skall utföras.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1999.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ombildande av RASKONE till ett aktiebolag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Statsrådet berättigas att till det aktiebolag som skall bildas för att fortsätta det till trafikministeriets förvaltningsområde hörande affärsverket RASKONEs verksamhet överlåta den egendom, de immateriella rättigheter och den affärsverksamhet som är i affärsverkets besittning. Aktiebolagets verksamhetsområde omfattar reparation och underhåll av samt handel med fordon, arbetsmaskiner och sjötransportmedel samt sådan affärsverksamhet i Finland och utlandet som är lämplig i samband med detta.

När aktiebolaget bildas tecknar staten samtliga aktier.

2 §

Statsrådet bestämmer vilken egendom som skall överlåtas och värdet av den samt villkoren för överlåtelsen. Statsrådet bestämmer också om övriga arrangemang som anknyter till överlåtelsen av egendomen och bildandet av aktiebolaget.

Statsrådet bestämmer vilken del av egendomen som skall sättas in i aktiebolaget mot aktier.

Statens lån till bolaget kan stå utan säkerhet till högst det kapitalbelopp som utgör statens lån för RASKONEs egendom vid överlåtelse tidpunkten.

3 §

Aktiebolaget är inte skyldigt att betala överlåtelseskatt för överlåtelser som gäller den egendom som avses i denna lag.

Vid inkomst- och förmögenhetsbeskattningen samt mervärdesbeskattningen anses aktiebolaget som sådant fortsätta den affärsverksamhet som RASKONE bedrivit.

4 §

Aktiebolaget svarar för de skuld-, anskaffnings- och leveransavtal samt andra liknande förbindelser som RASKONE har ingått under sin verksamhetstid och som gäller till aktiebolaget överlåten egendom och affärsverksamhet.

Statens sekundära ansvar för RASKONES lån kvarstår.

5 §

Den personal som är anställd hos RASKONE när denna lag träder i kraft övergår enligt sitt samtycke till anställning hos aktiebolaget i en uppgift som motsvarar den tidigare. De som har anställts hos RASKONE för viss tid övergår för den tid de har anställts, om inte tiden har gått ut när denna lag träder i kraft.

På anställningsvillkoren i den uppgift i arbetsavtalsförhållande vid aktiebolaget som personen i fråga med stöd av 1 mom. har övergått till tillämpas vad som har överenskommits i det kollektivavtal som bolaget har ingått eller vad som bestäms i eller med stöd av lag.

6 §

Denna lag träder i kraft den .

Genom denna lag upphävs

1) lagen den 27 maj 1994 om Statens Reparationsverkstad (385/1994) samt

2) lagen den 17 februari 1995 om ändring av namnet på Statens Reparationsverkstad till RASKONE (204/1995).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft. Statsrådet kan vidta de åtgärder som avses i 1 och 2 § innan lagen träder i kraft.

7 §

På revisionen av och bokslutet för RASKONES sista verksamhetsperiod tillämpas vad som bestäms i lagen om statens affärsverk (627/1987) eller med stöd av den. Aktiebolaget sköter till denna del affärsverkets uppgifter.

Helsingfors den 25 september 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Trafikminister Matti Aura